

ПОТРЕБНОСТИТЕ ЗА ОБЩУВАНЕ НА АНГЛИЙСКИ НА БЪДЕЩИТЕ БОЛНИЧНИ МЕНИДЖЪРИ

Б. Дудева

THE NEEDS FOR COMMUNICATION IN ENGLISH OF FUTURE HOSPITAL MANAGERS

B. Dudeva

Резюме: Професията на мениджъра на лечебното заведение изисква огромен обем от комуникация, включително с колеги от други страни, осъществявана главно на английски. Способностите на настоящите и бъдещи болнични мениджъри за общуване на английски могат да бъдат развити на основата на учебна програма, разработена с ясно разбирание за езиковите потребности на тези специалисти. Голяма част от тях са настоящи студенти по медицина. Целта на статията е да се обобщат резултатите и изводите от анализа на потребностите от обучение по английски език на студентите по медицина в Медицински университет, София. Съобразно с потребностите на студентите, преподавателите могат да разработят програма на базата на комуникативния подход, съдържаща групови и ролеви езикови задачи, свързани със ситуации от професионалната област на здравеопазването.

Ключови думи: болничен мениджър, комуникация, човешки ресурси, анализ на потребности, обучение по английски, комуникативен подход

Summary: The profession of the manager of the healthcare institution entails communication with foreign colleagues, usually carried out in English. A great number of the future hospital managers are students of medicine at the moment. The aim of the present study is to identify, analyse and draw conclusions about the needs of medical students at the Medical University of Sofia to communicate in English.

Key words: hospital manager, communication, human resources, needs analysis, English language teaching, Communicative Approach

С присъединяването на България към ЕС се появиха нови предизвикателства в политическата, икономическата и образователната сфера на живота. Европейската интеграция на страната ни е невъзможна без политиката на мобилност на хора и работна сила. Интензивната мобилност в рамките на ЕС изисква европейците да са добре подготвени по отношение на езиковото общуване и да могат да влязат в тясно сътрудничество в сферата на бизнеса, науката, образованието и културата. Процесът на интеграция е немислим, ако хората нямат езикови умения за обсъждане и прилагане на нови идеи (3).

Тези кардинални промени поставят нови изисквания спрямо болничните мениджъри, които се налага да се подготвят за бум в комуникациите. В тази връзка разработването на една ефективна учебна програма по английски език става интегрална част от университетското образование на специалистите в областта на здравеопазването. Изследването на потребностите от езиково общуване на бъдещите болнични мениджъри се превръща в необходимост поради следните обстоятелства.

Първо, професията на мениджъра на здравно заведение изисква огромен обем от

комуникация с различни субекти и средства на общуването. При всеки комуникативен акт се включват различни езикови умения за общуване, продуктивни и рецептивни, за писмено и устно общуване. Тъй като английският език се е утвърдил като световен, обучението по английски е важно, за да може болничният мениджър успешно да осъществява професионална комуникация с колеги от цял свят.

Второ, важен аспект на болничния мениджмънт е свързан с правилното управление на човешките ресурси. Тази дейност изисква повишаване на квалификацията, включително и езиковата, на здравните кадри. С. Василев посочва, че болничният мениджър трябва да концентрира вниманието си върху професионалните качества на лекаря, сред които е ползването на чужд език (2).

Трето, макар че се правят целенасочени стъпки професията на мениджъра на здравно заведение да се обособи като отделна, понастоящем голяма част от болничните мениджъри идват от средите на клиницистите, като в тази връзка се е създадо и определението медицинска практика. Практиката показва, че за момента голяма част от бъдещите болнични мениджъри са настоящи студенти по медицина.

Четвърто, полагането на основите на знанията и уменията по английски език, които се използват в сферата на здравеопазването, се извършва още в университета.

Пето, преди да започне обучението по английски език на настоящите и бъдещи здравни кадри е необходимо да се изследват потребностите от такова обучение. Общата европейска езикова рамка подчертава значението на анализа на потребностите от езиково обучение за идентифициране на тези потребности като основен компонент на образователните системи (3). Така се оказва, че анализът на комуникативните потребности е главен начален етап на планиране и проектиране на езиков курс за кадрите в здравеопазването.

Тези съображения подсказват, че както за качествата и квалификацията на мениджърите на здравните заведения, така и за тяхната работа в областта на кадровата политика по отношение на езиковата подготовка на здравните специалисти е важно да се проведе изследване на потребностите от обучение по английски език на студентите по медицина като бъдещи професионалисти в здравеопазването. Изследователската работа в тази насока води до значими изводи и подсказва съществени подходи за организиране на учебната програма не само на настоящите, но и на бъдещите мениджъри.

В статията се осъществява анализ на резултатите от проведено изследване на потребностите от комуникация на английски език сред студентите по медицина в Медицински университет, София.

ЦЕЛ

Целта на настоящата статия е да се очертаят, обобщят и направят заключения върху резултатите от анализа на потребностите от обучение по английски език, извършено сред студенти по медицина в Медицински университет, София.

МЕТОДИКА

За целите на това изследване на потребностите е използвана съвременната концепция на Dudley-Evans и St. John, за да се разработи анкетна карта. Тази концепция обобщава разнообразието от подходи за изследване на потребностите и включва изследване на:

- състоянието на средата за провеждане на обучението;
- информация на лични характеристики на обучаващите се, като например, възраст, пол, професия;
- ниво на езикови умения на обучаващите се;

- дефицит от езикови знания и умения на обучаващите се;
- краткосрочни и дългосрочни потребности от курса;
- предпочитани стратегии и техники на обучаващите се при изучаването на чужди езици;
- професионална информация за обучаващите се;
- бъдеща комуникативна ситуация (5).

Участници

Анализът на потребностите е проведен със студентите от Факултета по медицина в Медицинския университет - София. Анкетната карта е попълнена от 21 студенти през 2007 г. и 26 - през 2008 г. От 47 студенти в проучването, 24 са жени и 23 - мъже. Всички студенти са попълнили анкетна карта по време на курса по английски език в Медицински университет, София. Те са студенти първи курс на възраст 18-19 г.

Инструментарий

Анкетните карти бяха използвани, за да се разкрие повече за комуникативните потребности на студентите. След като данните от анкетата бяха обобщени, индивидуални и групови интервюта бяха проведени със студентите, за да се изясни по-ясно тълкуването на тези данни. Анкетната карта отговаря на изискването за анонимност.

РЕЗУЛТАТИ

За целите на анализа данните, събрани с помощта на анкетна карта, бяха обобщени във формуляр, чието съдържание е същото като това на анкетната карта. Във формуляра цифрата срещу всеки отговор, отговаря на процента на студентите, които са избрали този отговор. Резултатите помагат за подобряване методите на обучение по английски (4).

АНАЛИЗ И ДИСКУСИЯ

Проучването разкрива важни аспекти от личната информация за студентите като тяхната мотивация при обучението по медицински английски. Около 50% от студентите определят курса като приоритет. В същото време 57% от студентите считат курса по английски език в университета за изключително ефективен начин за изучаване на езика. Така въпреки задължителния характера на курса по английски език, той се явява съществена част от обучението на студентите по медицина.

Студентите избрах да дадат повече от един отговор на въпроса, разкриващ техните причини за изучаване на английски език. 47%

от анкетиранияте посочват, че овладяването на медицински английски език е свързано с получаване на по-добри възможности за обучение в чужбина в момента, 83% - с добра работа в бъдеще и 77% - с добро заплащане. Петдесет и три на сто от участниците смятат, че познанията по английски език могат да помогнат за постигане на по-висок социален статус. Следователно, характерна за младите хора е инструменталната мотивация при изучаването на медицински английски език. В същото време 17% от отговорилите отбелязват, че те искат да научат английски, тъй като това ще им помогне да разберат английската култура. Други основания за изучаване на английски език, които бяха идентифицирани в анкетата, са международни пътувания (47%), приятелство (45%) и ползване на информация от медии на английски език (38%). Тези данни са показателни за интегралната мотивация.

Като цяло резултатите от анкетата показват висока степен на инструментална мотивация и средно ниво на интегрална мотивация по отношение на курса по английски език. Това разкрива определена ориентация по отношение на обучението по английски език, което се разглежда като предпоставка за постигане на целите на професионалната кариера и развитие.

Тук можем да направим връзка с изследването на Ц. Воденичаров, който проучвайки професионалната ориентация в областта на медицината отбелязва, че изборът на лекарска професия "съдържа елементи на стихийност" (2). Настоящото изследване показва, че след избора на професията, младите хора разглеждат овладяването на английски език като средство за висока професионална подготовка.

Съществено относно планиране на курса по английски е да се отбележи, че при индивидуалните и груповите интервюта почти половината от студентите посочиха, че биха потърсили кариерно развитие, както като клиницисти, така и като болнични мениджъри. Интервютата показаха също, че за всеки шести от анкетиранияте професията на болничния мениджър е предпочитана.

Резултатите от анкетната карта показват, че поведението на студентите при обучението по английски език почти в еднаква степен се определя от целта за постигане на знания и умения, както и от доброто представяне при изпълнение на конкретните езикови задачи. Резултатите сочат, че по време на езикови ролеви задачи, 45% от студентите се съсредоточават върху доброто изпълнение, а 55% - върху постигане на дългосрочните цели за

овладяване на езика. Добрата оценка е значим стимул за изучаване на английски език при 68 на сто от студентите.

По-голямата част от тях посочват липсата на ефективни комуникативни умения и неспособността да говорят свободно на английски като най-съществените трудности при използването на езика. Седемдесет и девет процента определят техния най-голям проблем като „продължително търсене на думата“. „Използването на правилната дума“ отразява въпроса за колокациите и 62% го идентифицират като проблем. Само 34% отбелязват някои граматични категории като причина за безпокойство при използването на английски език. Така, анализът на потребностите показва, че при студентите по медицина преподаването на медицински английски трябва да бъде насочено към създаването на подходящи езикови умения и предпоставки за свободна комуникация.

Когато аспекти на курса се обсъждат със студентите, това повишава тяхната мотивация за участие в езиковите задачи и осигурява релевантност на съдържанието на езиковия курс с очакванията им. Отговорът „Предпочитам сам да избира текст за презентацията си“ е маркиран от 83%, докато отговорите, при които учителите определят работата в клас или темата на презентацията, получават съответно 38% и 28%. Потвърждава си желанието на студентите за по-голяма автономност при изучаване на езика и за работата в група.

Най-общо студентите по медицина се чувстват по-сигурни, когато са активни по отношение на избора на стратегиите и задачите в обучението по английски.

Различните студенти учат по различен начин, така че е изключително важно да се определи „какво обучаващите се трябва да направят, за да научават“ (6). Когато бяха попитани дали предпочитат индивидуална работа или работа в група, на студентите бе дадена възможност да изберат и двата вида езикова работа и много от тях го направиха. Не е изненадващо, че данните от анкетната карта показват, че за 68% работата в група е благоприятен контекст за обучение, а 89% смятат, че индивидуалната работа е за предпочитане. В интервютата студентите посочват, че биха избрали работата в група, защото тя развива комуникацията между участниците.

Когато въпросът е относно осъществяване на езикови задачи, 60 на сто от студентите предпочитат индивидуалните задачи пред груповите. Основното възражение към груповите задачи е неравностойното участие на членовете на групата. Най-общо студентите по меди-

цина предпочитат индивидуалната работа, но същевременно показват положителна нагласа и към груповата, защото тя дава възможност за доста свободно общуване.

Голяма част, около 77%, предпочитат ролеви задачи, което също е по същество групово работно. Следователно, ролеви задачи се преценяват като ефективни.

На въпроса върху какво се съсредоточават по време на ролеви задачи 89% от студентите отговарят, че мислят за ситуацията. Свободното общуване (47%) и правилният избор на думи (32%) стават основни, докато само 19% мислят за граматичната структура. Това показва, че при ролеви задачи предаването на смисъла на съобщението излиза на преден план и става основна краткосрочна цел за студентите.

На въпроса какво считат за най-важно в езиковата работа по-голямата част от студентите директно отговарят, че трябва да използват езика по-свободно (77%) и да развият своите комуникативни умения (68%). В същото време, около половината от студентите (55%), предимно тези с по-високо ниво на познания по английски език, отговарят, че желаят да се научат да говорят английски правилно, без да правят грешки.

Резултатите показват, че студентите по медицина са по-заинтересовани да постигнат умения за свободно общуване, отколкото да се фокусират върху правилните граматични структури. Когато се обсъжда по време на индивидуални интервюта, силният акцент върху уменията за свободно общуване може да се обясни с това, че те ползват и осъзнават езика като средство за общуване.

Що се отнася до дългосрочните цели, студентите смятат да използват английски език в много професионални ситуации. 62 на сто ще говорят с колеги и 85 на сто ще кореспондират писмено с колегите си. Деветдесет на сто очакват да четат научни текстове, а 36% - да пишат научни статии на английски. Сравнително висок, за българските условия, процент студенти (23%) очакват да работят с английско-говореци клиенти.

Проучването показва също така, дали тези планове за бъдещето се превръщат в мотивация за постигане на краткосрочни цели като, например, повишаване на нивото на владение на езика. Около 83% са склонни да повишат нивото си на владение на английски.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от изследването разкриват важни характеристики на мотивацията на студентите за изучаване на английски. Ин-

струменталната мотивация е много висока, а интегралната – относително слаба. Мотивацията на студентите е свързана главно с постигането на добро социално и финансово положение. Това предполага, че курс по английски, ориентиран към професионалната сфера на дейност, ще бъде приет добре от студентите.

Изучаването на английски език е важно за студентите не само в краткосрочен план, а и като дългосрочна цел. Интервютата показват, че знанията и уменията по английски се възприемат като предпоставка за успех в живота.

Анализът разкрива, че студентите срещат големи трудности в свободното общуване на английски и при избор на подходящи колокации. Тези резултати дават на преподавателя възможност да разработи програма на базата на комуникативния подход с акцент върху терминологията и колокациите, характерни за сферата на медицината и здравеопазването.

Студентите са достатъчно самостоятелни при работа с езика. Работата в група се предпочита, защото позволява неструктурирана комуникация и стимулира креативността и сътрудничеството. Ролеви задачи се оценяват като най-полезни поради реалистичния им контекст. Приоритет в обучението е свободното общуване, защото студентите осъзнават, че крайната цел на изучаването на езици е предаването на съобщения. Данните от анкетната карта показват, че преподавателите могат да бъдат сигурни, че отговарят на потребностите на студентите, когато предлагат курс с комуникативни задачи, включващи ролеви игри, базирани на ситуации, свързани с професии в здравеопазването.

Студентите са уверени в разискването на аспекти на техния курс по английски. Те са склонни да избират темите и видовете учебни дейности, индивидуалната или групово работна и да споделят мнение по въпросите на текстовете и презентациите. По този начин данните от проучването показват, че студентите имат активно отношение към изучаването на английски език.

Анализът разкрива, че целта на студентите е да използват медицински английски в различни професионални комуникативни дейности, като общуват, както устно, така и писмено, което изисква да практикуват английски език във връзка със ситуации, включващи всякакви субекти на здравеопазването.

Общата европейска езикова рамка посочва директната връзка между потребностите на студентите и разработката на учебната програма. Един от основните методологически

принципи на Съвета на Европа е, че най-ефективните методи, които се използват в езиковото обучение са тези, които отговарят на потребностите на отделните обучаващи се съобразно техния социален контекст (3). По този начин, резултатите от изследването на потребностите на студентите по медицина могат да бъдат използвани за разработването на ефективна учебна програма, основана на подход, обединяващ комуникативни ситуации от професионалната им област.

3. Council of Europe, Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division 2001: Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, Strasbourg, Cambridge University Press, 260 p.

4. Dudeva B. 2009 Students of Medicine as Learners of EMP: A Needs Analysis, In: Foreign Language Teaching (in print)

5. Dudley-Evans, T., & St John, M. 1998: Developments in ESP: A multi-disciplinary approach. Cambridge: Cambridge University Press.

6. Hutchinson, T., & Waters, A. 1987: English for Specific Purposes: A learning-centered approach. Cambridge: Cambridge University Press.

Използвана литература:

1. Василев, С. Младите лекари като приоритетен проблем на болничния мениджмънт. В: Здравна политика и мениджмънт, 2008, бр.6
2. Воденичаров, Ц. Професия – лекар. С., 1986, 86

Адрес за кореспонденция:

Бистра Дудева
ДЕОСС – Сектор „Чужди езици“
МУ-София

ФОРУМ МЕДИКУС®

*вестникът на
професионалистите
в медицината*

Лекарска практика®

Списание за живота в медицината

Адрес за кореспонденция:
1431 София 31, ул. "Св. Георги Софийски" 1
тел. 952 60 03, 953 02 23, факс 952 63 14
e-mail: formed@mail.bg; formed@abv.bg
www.forummedicus.hit.bg